

Täysistunto

Torstai 13.6.2024 klo 16.00—19.43

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kaksikäyttötutteen vientivalvonnasta ja rikoslain 46 luvun 1 ja 12 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 47/2024 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 4/2024 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö UaVM 4/2024 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelun käynnistää edustaja Vikman.

Keskustelu

19.07 **Sofia Vikman kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella ulkoasiainvaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä muuttumattomina.

Tässä puheenvuorossa nostan kolme huomiota, jotka tulivat esiin käsittelyn yhteydessä.

Ensinnäkin mietinnössään ulkoasiainvaliokunta toteaa, että Suomen turvallisuusympäristön perustavanlaatuisen muutos korostaa osaltaan myös kaksikäyttötutteen vientivalvonnan merkitystä. Kaksikäyttötutteen merkitys Venäjän laittomassa hyökkäyssodassa Ukrainaan on tunnustettu. Tämä korostaa Venäjän vastaisten pakotteiden kierron estämisen merkitystä ja sen varmistamista, että EU-alueen yritykset noudattavat pakotteita. Valiokunnan kuulemat asiantuntijat painottivat lisäksi, että eritoten kolmansien maiden kautta tapahtuvaan pakotteiden kiertämiseen tulisi puuttua esimerkiksi kohdemaissa tapahtuvien loppukäyttäjätarkastusten muodossa.

Toiseksi nostan esiin huomion, johon myös puolustusvaliokunta kiinnitti lausunnossaan huomiota, eli että teknologian nopea eteneminen, esimerkiksi tekoälyn alati laajentuva käyttö, haastaa ajattelumallia siitä, että luvitusta vaativat kaksikäyttötutteen ylipäättään olisivat listattavissa. Puolustusvaliokunta piti lausunnossaan puutteena sitä, ettei tästä murroksesta juuri käydä keskustelua, ja katsoi, että Suomi voisi olla aloitteellinen, sillä jollakin aikavälillä perinteinen ajattelumallimme ei enää toimi tuotetarkasteluissa.

Ja kolmanneksi: Osa ulkoasiainvaliokunnan kuulemista arvioista kansallisen valvontaluettelomme suhteen oli varauksellisia. Perusteluna oli vaara EU-markkinan pirstaloitumisesta kansallisten valvontalistojen myötä. Asiantuntijat korostivatkin, että tulee välttää tilanne, jossa suomalainen elinkeinoelämä joutuisi perusteettomasti kilpailijamaita huonompaan asemaan. Myös talousvaliokunta toi lausunnossaan tämän näkökulman esille. Ulkoasiainvaliokunta painottaakin mietinnössään EU-tason keskustelun ja koordinaation mer-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2024 vp

kitystä, jotta EU-maiden kansalliset valvontaluettelot olisivat mahdollisimman harmonisoituja. Tämä on tärkeää suomalaisten yritysten kilpailukyvyn kannalta. Valiokunta pitää myös tärkeänä sitä, että yrityksillä on muutoksenhakuoikeus lupapäätöksiin. Edelleen valiokunta pitää perusteltuna kansallisen valvontaluettelon säännöllistä ja läpinäkyvää tarkastelua.

Arvoisa puheenjohtaja! Mutta kuten todettu, valiokunta tosiaan pitää tätä esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä muuttumattomina.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 47/2024 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.